

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 5 · 8. oktober
Sesjonen 2019–2020

Møte tirsdag den 8. oktober 2019 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 5):

1. Interpellasjon fra representanten Torstein Tvedt Solberg til kunnskaps- og integreringsministeren:
«Sang er et av våre viktigste kulturuttrykk, er del av vår nasjonale kulturarv og har vært en sentral del av den norske skolehverdagen gjennom århundrer. Det er videre godt dokumentert at sang og musikk kan bidra til læring og motivasjon i en rekke fag. Dessverre synges det betydelig mindre i dagens skole enn før. Rundt 40 % av de lærerne som underviser i musikk i Norge, har ikke fordypning i faget. Når sang som begrep i tillegg ble fjernet fra overordnet del i læreplanen, gikk en rekke nasjonale organisasjoner sammen om å utforme et opprop for å sikre sangens fremtid i det norske skoleverket. Hva har statsråden gjort for å sikre sangens plass i skolen, og vil den blågrønne regjeringen lytte til kravene i oppropet fra de 34 organisasjonene?»
2. Referat

Presidenten: Representanten Liv Signe Navarsete, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Presidenten ber om at representantene blir sittende til referat er behandlet, og presidenten opplyser om at sak nr. 2 vil bli behandlet før sak nr. 1.

Sak nr. 2 [10:00:23]

Referat

1. (7) Innberetning fra valgkomiteen om endringer i de faste komiteers sammensetning (Innberetning 2 (2019–2020))
Enst.: Vedlegges protokollen.
2. (8) Nasjonalbudsjettet 2020 (Meld. St. 1 (2019–2020))
3. (9) Skatter, avgifter og toll 2020 (Prop. 1 LS (2019–2020))
4. (10) Statsbudsjettet 2020 (Prop. 1 S (2019–2020))
Enst.: Nr. 2–4 sendes finanskomiteen.

Sak nr. 1 [10:00:44]

Interpellasjon fra representanten Torstein Tvedt Solberg til kunnskaps- og integreringsministeren: «Sang er et av våre viktigste kulturuttrykk, er del av vår nasjonale kulturarv og har vært en sentral del av den norske skolehverdagen gjennom århundrer. Det er videre godt dokumentert at sang og musikk kan bidra til læring og motivasjon i en rekke fag. Dessverre synges det betydelig mindre i dagens skole enn før. Rundt 40 % av de lærerne

som underviser i musikk i Norge, har ikke fordypning i faget. Når sang som begrep i tillegg ble fjernet fra overordnet del i læreplanen, gikk en rekke nasjonale organisasjoner sammen om å utforme et opprop for å sikre sangens fremtid i det norske skoleverket. Hva har statsråden gjort for å sikre sangens plass i skolen, og vil den blågrønne regjeringen lytte til kravene i oppropet fra de 34 organisasjonene?»

Torstein Tvedt Solberg (A) [10:01:42]: Først vil jeg si at jeg er glad for at debatten om sang i skolen fyller hele dagsordenen til Stortinget i dag!

- For meg er det ingen tvil: Sang er viktig.
- I Norge synger vi ved dåp, bryllup og gravferd.
- Vi sang i denne sal da Stortinget ble åpnet.
- Vi synger til ungdommen, at vi elsker dette landet, og når vi går en tur på stien.
- Sang er balsam for hjertet og næring for sjela.
- Selv synger jeg når jeg er trist, når jeg er glad, eller når jeg vil glede andre.
- Og jeg kan glede Stortinget med at jeg ikke skal synge i dag!

Sang er så mye: Sang er viktig for fellesskapet, kulturarven og identiteten og er en kilde til læring. Og sangen er for viktig til at den skal kunne velges bort i skolen.

Den påstanden tror jeg det er ingen i denne sal som er uenig i. Men allikevel har høyre regjeringa klart å hisse på seg en hel haug med illsinte musikkpedagoger, lærere og foreldre til et massivt opprop for sang i skolen – og det for andre gang på veldig kort tid.

Første gang var i fjor, da sang var ute av læreplanens generelle del. Da ble gemyttene roet av en syngende vi-karminister Asheim, som garanterte at det ikke var noen fare for sangen i skolen. Runde to ble startet i vår, da regjeringa foreslo å fjerne sang fra norskfaget.

Denne gang er det annerledes, og jeg tror ikke en sang fra statsråden hjelper.

- Hele 34 organisasjoner og tusenvis av folk har laget oppropet «Krafttak for sang».
- 1 212 har signert underskriftskampanjen «Ja til sang i skolen».
- Oppropet «Syng ut» samlet store deler av Musikk-Norge til demonstrasjon utenfor Stortinget, med Maj Britt Andersen som forsanger og flere i komiteen som korister.

Det er disse massive protestene jeg nå med denne interpellasjonen tar inn i Stortingets sal og utfordrer statsråden på.

Flere har spurt seg: Hvorfor kommer disse protestene nå? Regjeringa har forsøkt å avfeie protestene med å kalle det uvitenhet om de nye læreplanene og overreagering. Det mener jeg er feil analyse. Dette tror jeg var

spikeren i kista, dråpen som fikk begeret til å renne over. Eller som Solveig Sandelson i Stavanger Aftenblad skrev:

«Det finst lærarar i estetiske fag som går rundt med ei sorg i seg. Fordi faga ikkje får plass, ikkje får eigenverdi, ikkje får nok ressursar, ikkje skikkeleg kompetanse. Det er fattig. Vi blir fattigare av det.»

Og tallenes tale er klar:

- Bare 40 pst. av dem som underviser i musikk i barneskolen, har formell utdanning i faget.
- På lærerutdanningen velger 95 pst. av studentene bort de estetiske fagene.
- Etterutdanning i musikk og kunst og håndverk utgjør kun 5 av 194 av årets etter- og videreutdanningskurs for lærere.
- Samtidig viser undersøkelser at søknader fra lærere til videreutdanning i nettopp estetiske fag blir nedprioritert, og derfor i tillegg skjuler et behov.

Derfor kommer protestene – fordi en nå er lei av at sang, musikk og praktiske fag nedprioriteres. For en lærer som aldri har fått undervisning i å synge selv eller i det å synge med en klasse, kommer heller ikke til å velge sang som metode. Det er derfor jeg nå ber statsråden ta grep og snu utviklingen.

Arbeiderpartiet mener sang er enkelt, billig og inkluderende og en viktig del av vår felles identitet. Det må ikke være tvil om at sang også i framtida skal ha en sentral plass i skolen, og det er uheldig at det er skapt usikkerhet rundt dette.

Jeg mener det er uaktuelt å la sangen forsvinne ut av klasserommet. Sang i skolen er viktig, det er en del av vår felles kulturarv, og vi kan ikke la det være tvil om at norske skoleelever skal synge med de stemmene de har, også i framtida.

Intensjonen bak endringene i læreplanen er god, og vi i Arbeiderpartiet har vært tydelige forkjempere for å gi lærerne mer tillit og redusere detaljstyringen av skolen. Men samtidig kan vi ikke la tillit til lærere bety at vi havner i den andre grøfta, der vi tømmer skolen for viktige felles referanser som sang. Jeg mener det er en politisk oppgave å rydde unna tvil og stadfeste at sangen også skal ha en sentral plass i skolen framover – en politisk oppgave jeg håper statsråden tar.

Samtidig deler jeg også bekymringen over retningen norsk skole tar:

Skolen er blitt for teoretisk, stillesittende og akademisk, spesielt for de minste barna. Og høyreregjeringa har gjort lite for å fremme mer praktisk og variert læring for elevene.

Skolen skal se og gi alle elever mestring. Da må en også legge til rette for at barn lærer ulikt. Elevene må også kunne tilegne seg kunnskap gjennom praktiske oppgaver, aktiviteter og deltakelse i sang, ikke kun det rent teoretiske. For det er ingen motsetning mellom lek

og læring. Det er enormt mye læring gjennom både lek, sang, dans og andre aktiviteter.

Som f.eks. forskningen fra Bradford barneskole i Storbritannia viste: Gjennom en målrettet satsing på sang, drama og kunst i alle fag har en gått fra nasjonal bunnplassering til en topplassering på resultater i lesing, skriving og regning. Gjennom seks musikktimer i uka har altså elevene blitt bedre i matte.

Spørsmålet jeg mener er viktig, er hva kunnskapsministeren har gjort for å sikre sangens plass i skolen. Det er denne målrettede og helhetlige satsingen som jeg mener mangler. Og verktøykassa er ikke tom – statsråden vil bare ikke bruke verktøyene.

I tillegg til det politiske ansvaret, som nevnt, med å sikre sangens plass i skolen kommer oppropene med noen tydelige utfordringer til regjeringa, som jeg håper kunnskapsministeren i dag vil svare på:

Utfordring 1: Gjennomføre et kompetanseløft innenfor sang for dagens og morgendagens lærere. Det er ikke godt nok når 95 pst. av studentene på lærerutdanningen velger bort de estetiske fagene, og kun 5 av 194 etter- og videreutdanningskurs for lærere er i musikk og kunst og håndverk.

Utfordring 2: Innføre kompetansekrav for musikk-lærere. At kun 40 pst. av musikk-lærerne i barneskolen har utdanning i faget, er heller ikke godt nok. Vi bør se på hvordan vi kan innføre kompetansekrav i flere fag.

Utfordring 3: Gi sangen den rettmessige plassen i læreplanene. Som sagt: Jeg mener også at metodefrihet er viktig, og vi vil ikke ha noen tvang. Men sang er mer enn en metode. Sang er en grunnleggende måte å uttrykke seg på, og vi vet at gode sangopplevelser i unge år legger grunnlag for sangglede også resten av livet. Bør ikke derfor sangen ha sin rettmessige plass i læreplanen?

Utfordring 4: Gi lærerne gode verktøy. Mye av sangen som skjer i skolen i dag, er basert på tilfeldige YouTube-klipp. Vi mener skolen må sikres tilgang til repertoar gjennom både bedre læringsmateriell og hvordan en kan ta dette i bruk. Dette gjør lærerne bedre i stand til å bringe sangen tilbake i skolehverdagen.

Jeg håper at statsråden bruker nettopp denne anledningen til å svare på den overordnede utfordringen, men også disse fire utfordringene fra oppropet og de protestene som har kommet fra fagfolk, lærere og foreldre – og at enden på denne visa blir god.

Statsråd Jan Tore Sanner [10:09:03]: La meg starte med å gratulere representanten Tvedt Solberg som ny utdanningspolitisk talsperson i Arbeiderpartiet! Jeg ser frem til et godt samarbeid om en god utvikling i skolen.

Jeg er enig med representanten Tvedt Solberg i at sangen er et viktig kulturuttrykk og en viktig del av kulturarven vår. Sang og musikk samler oss i hverdagen,

ved store anledninger og i både sorg og glede. Norge har en rik sangtradisjon, og elevene skal få lære om, oppleve og delta i denne tradisjonen i skolen.

Som kjent jobber vi nå med å fornye innholdet i skolen. Hovedmålet med fagfornyelsen er å legge bedre til rette for at elevene lærer og utvikler seg. Undersøkelser og tilbakemeldinger har vist at dagens læreplaner er for omfangsrike. Det er vanskelig for lærerne å prioritere det viktigste stoffet i faget, og elevene får heller ikke nok tid til faglig forståelse og fordypning. Læreplanene skal derfor bli mindre omfangsrike og gi tydeligere retning for arbeidet med fagene i skolen. Å legge til rette for dybdelæring, redusere fagenes omfang og få til en arbeidsdeling mellom fagene har vært viktig i fagfornyelsen.

De nye læreplanene skal ikke være lange pensumlister der alt det vi mener er viktig, skal ramses opp. De skal heller ikke styre hvilke læringsaktiviteter eller metoder lærerne skal bruke i undervisningen. Det er lærerne som har ansvaret for innholdet og metodene de bruker i undervisningen, og vi må ha tillit til at lærerne gjør slike valg med faglig klokhet. Alle læreplaner må derfor gi et godt metodisk handlingsrom.

Det er en stor styrke at så mange har engasjert seg i diskusjonen om fremtidens skole. I forbindelse med selve høringen av forslag til de nye læreplanene har det vært flere debatter om innholdet i planene. En av disse debattene har handlet om sang i skolen. Jeg vil understreke at jeg mener at sang er en viktig del av norsk skolehverdag, og at sang har en helt naturlig plass i skolen, også etter fagfornyelsen.

Representanten Tvedt Solberg viser til at sang er fjernet i overordnet del av læreplanverket. Det er riktig at ordet «sang» ikke nevnes. Det betyr ikke at sang er fjernet fra skolens innhold. I denne delen av læreplanverket finner vi heller ikke ord som «matematikk», «litteratur» eller «svømming». Det er fordi overordnet del er overordnet – den utdyper verdigrunnlaget i formålsparagrafen og de overordnede prinsippene som gjelder for grunnopplæringen.

Sangen har en tydelig plass i musikkfaget, og i Utdanningsdirektoratets forslag til ny læreplan i musikk står det at elevene bl.a. skal kunne sangleker, sanger og danser hentet fra sin nære musikkultur, fra kulturarven og fra ulike musikkulturer. Elevene skal også øve inn og fremføre sang og musikk for andre.

Vi har nylig fått det endelige utkastet til læreplaner fra Utdanningsdirektoratet etter den omfattende høringen som har vært. Disse skal fastsettes av Kunnskapsdepartementet i løpet av høsten. Jeg har registrert at i Utdanningsdirektoratets forslag til ny læreplan i faget norsk er sang og sangtekster skrevet inn i noen nye kompetansemål. For eksempel foreslår de nå at elevene etter 2. trinn skal kunne uttrykke tekstopplevelser gjennom

lek, sang, tegning, skriving og andre kreative aktiviteter. Min vurdering så langt er at det ser ut som om Utdanningsdirektoratet har gjort dette på en god måte. Men jeg skal frem til fastsettingen vurdere helheten og sammenhengen i alle læreplanene. Her er sang tydelig både i musikkfaget og nå også skrevet inn i norskfaget, i tillegg til at sang også er en metode som lærerne med klokhet kan bruke i mange fag.

I høst la regjeringen også frem strategien Skaperglede, engasjement og utforskertrang. Praktisk og estetisk innhold i barnehage, skole og lærerutdanning. Vår ambisjon er å heve kompetansen i og statusen til de praktisk og estetiske fagene. Vi ser at det er en utfordring at rundt halvparten av lærerne som underviser i de praktiske og estetiske fagene, mangler formell kompetanse. Regjeringen vil derfor fortsette å styrke lærernes kompetanse gjennom satsingen på videreutdanning og den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling.

Avslutningsvis vil jeg si at både norsk og musikk er viktige fag for kulturforståelsen, danning og identitetsutvikling, og de skal sammen med andre fag være med på å gi elevene historisk og kulturell innsikt og forankring. Læreplanene i andre fag åpner også for at lærerne kan bruke sang når de mener det er relevant. Vi vet at skoler i dag bruker sang og musikk i undervisningen i ulike fag og i arbeidet for å skape et trygt og godt skolemiljø. Det kan skolene gjøre også etter fagfornyelsen, og jeg håper å se enda mer sang i skolen fremover.

Torstein Tvedt Solberg (A) [10:15:52]: Jeg vil takke statsråden for svaret. På forhånd var jeg spent på hva det kom til å være: Kom det til å være «da klokka klang, så fort vi sprang», altså at statsråden sprang fra sitt ansvar, eller ville det være litt mer «jo mere vi er sammen» og «kum ba yah, my Lord»? Det ble kanskje en slags kombinasjon.

Jeg håpet i hvert fall at denne interpellasjonen kunne være en mulighet, som jeg tenker at statsråden brukte delvis. Jeg synes det er gode og positive signaler at en nå vil gjøre endringer i norskfaget, men jeg vil fortsatt utfordre statsråden på hva han vil gjøre for å klargjøre ut mot Skole-Norge at det skal synges i skolen. For det er blitt skapt en usikkerhet, og det er det som er bakgrunnen for disse massive protestene: at en vil foreta seg noe mer konkret i tillegg. Jeg mener det selvfølgelig bør være mulig å få til begge deler.

I mitt første innlegg var jeg også litt innom verktøykassen, og som statsråden sa, er det lagt fram en strategi for de praktisk-estetiske fagene, som kom på plass etter vedtak fra Stortinget. Den er av fagfolkene blitt kritisert for å være litt halvhjertet, og det er nettopp med henvisning til at en ikke i større grad ønsker å bruke den verktøykassen som ligger der. Strategien har mange gode for-

muligheter, mange gode ambisjoner, men en klarer ikke å binde seg tydelig på at en skal endre, og gjøre noe med, den utviklingen som har vært. Det fikk vi også bekreftet da statsbudsjettet kom i går; der var det ingen nye signaler som kunne ha gjort noe med denne utviklingen.

Så jeg vil utfordre statsråden litt på denne strategien som nå er kommet på plass: Vil den gjøre at vi nå kan forvente at det blir en annen prioritering på f.eks. etter- og videreutdanningen – at det blir tydeligere signaler opp mot lærerutdanningene, slik at flere tar disse fagene og vi får snudd den utviklingen? For fra Stortingets side mener jeg det ikke kan være noen tvil om at det fortsatt skal synges i skolen, og da må vi også tørre å bruke den verktøykassen som er der, for å snu den utviklingen en har sett de siste årene.

Statsråd Jan Tore Sanner [10:18:15]: Jeg tror ikke det er noen tvil om at det er et tverrpolitisk ønske om at det skal synges i skolen. Det denne diskusjonen handler om, er dels hvor detaljert man skal være i læreplanene, men også – og det er noe av den diskusjonen som representanten Tvedt Solberg trekker opp – hvordan vi skal tilrettelegge med kompetanseheving og ulike støtteressurser for lærerne.

Når det gjelder fagfornyelsen: Et viktig trekk vi gjør der, er at flere fag skal bli mer praktiske og utforskende. Det er en stor anerkjennelse av de praktisk-estetiske fagenes viktige rolle – og også det praktisk-estetiske som metode i flere fag. Jeg har stor tro på at flere fag gjennom å bli mer praktiske og utforskende vil kunne appellere til flere elever, og at vi kan få til mer dybdelæring, slik vi ønsker gjennom fagfornyelsen.

La meg også vise til at i forbindelse med de nye læreplanene utvikler Utdanningsdirektoratet en nettbasert kompetansepakke for å støtte skoleledere og lærere. Det vil være fagspesifikke støtteressurser også i de praktisk-estetiske fagene, slik at det parallelt med læreplanene utvikles flere støtteressurser for lærerne.

Vi vil fortsette å prioritere videreutdanning i de praktiske fagene gjennom øremerkede midler, slik vi har gjort de senere år. Det ligger også til rette for etterutdanning gjennom desentraliserte ordninger, noe som gjør at den enkelte skole og kommune kan diskutere hvor det er behov for kompetanseheving. På spørsmålet om det skal innføres flere krav til kompetanse i fagene, er vår holdning at vi nå først må gjennomføre det målet vi har satt i lesing, skriving og regning – i norsk, engelsk og matte. Vi må oppfylle de kompetansekravene gjennom den historiske satsingen vi har på videreutdanning før vi utvider det til enda flere fag.

Jeg mener at alle elever bør møte en kvalifisert lærer som har fordypning i sitt fag. Men det har vært et problem og en utfordring i skolen at man har så mange prio-

riteringer at man ikke får prioritert det aller viktigste først. Derfor har vi sagt at i engelsk, norsk og matte skal vi gjennomføre kompetansekravene. Så er jeg fullt åpen for å diskutere hvordan veien skal være videre slik at alle elever kan møte kvalifiserte lærere med fordypning i de fagene de underviser i.

Marit Arnstad (Sp) [10:21:38]: Ikke uavhengig av, men i forlengelsen av diskusjonen om sang inkludert i læreplanen, har man i hvert fall fått en ganske fornuftig debatt, og en debatt om å gi sang og musikk den plassen det fortjener. Derfor er det hyggelig at både interpellanten og statsråden i dag bekrefter at de synes sang har en helt naturlig plass i skolen, og i norskfaget spesielt – og det nesten uavhengig av om man nevner sang i læreplanen eller ikke. På den måten har vi i hvert fall løftet tematikken omkring sang i skolen. Det synes Senterpartiet er viktig. For jeg tror noen av de sterke reaksjonene som denne saken har medført, handler litt om at en over lang tid har opplevd, har erfart, at kunnskapen som sang og kultur representerer i skolen, blir litt borte, blir litt nedprioritert i skolen. Det er det mange som har reagert på, og det tror jeg er et viktig signal å ta med seg.

Senterpartiet er opptatt av sang og mener det er viktig. Det er viktig fordi man formidler kulturarv og bygger tradisjoner. Det er nært knyttet til litteraturkunnskap i skolen, og det er en god metode for formidling av fagstoff. Jeg tror også det kan bygge fellesskap og bidra til et godt læringsmiljø, og jeg tror sang kan være et effektivt virkemiddel for motivasjon i en rekke fag.

Det er grunn til å være litt bekymret over en utvikling der skolen blir stadig mer teoretisert. Selv om en ønsker at lærerne skal ha kjernefag i større grad, kan nok den utviklingen med gradvis flere lærere med kjernefag også føre til at det blir en litt dårlig skolering i hva estetiske læreprosesser kan ha å si for motivasjon og læring hos de enkelte elevene. Elevene, og indirekte dermed lærerne, blir også i stor grad målt på det teoretiske og ikke så mye på det praktisk-estetiske. Det kan ha betydning for sangens plass i skolen.

Interpellanten viste til at 95 pst. av studentene nå velger bort de estetiske fagene. Det er litt alarmerende. Så kan en si at disse studentene får kjennskap til estetiske metoder gjennom faget pedagogikk og elevkunnskap, men det er også bare kanskje, fordi utdanningsinstitusjonene der de studerer, må ha valgt å legge vekt på estetiske metoder, for det er metodefrihet også når det gjelder lærerutdanning.

Jeg tror at en lærer som aldri har fått undervisning i å synge selv eller å synge sammen med en klasse, neppe av seg selv kommer til å velge sang som en metode i norskfaget. Jeg tror man må løfte det på en langt mer systematisk måte hvis man skal få fram det i årene framover.

Senterpartiet mener at det er behov for å løfte de praktisk-estetiske fagene generelt i skolen. Vi mener også at alle lærerstudenter burde hatt et praktisk-estetisk fag som en del av grunnskolelærerutdanningen.

Så synes jeg det er et lovende signal når statsråden nå sier at man skal legge mer vekt på det praktiske og utforskende i de ulike fagene. Det tror jeg er en viktig vei å gå. Jeg synes, som sagt, det er bra at interpellanten løfter denne problemstillingen, og at vi uavhengig av om noen av oss mener at det burde stå i læreplanen eller ikke, kan være enige om at sangens plass i skolen er viktig, både som fag og som metodikk.

Guri Melby (V) [10:25:36]: I likhet med representanten Arnstad vil jeg takke interpellanten for at han løfter et viktig tema. Det at så mange har ytret bekymring for sangens plass i skolen, viser at det faktisk er viktig at vi tar det opp. Jeg synes også, som Marit Arnstad, at selv om vi kanskje kan være uenige om akkurat hvordan det bør formuleres i læreplanen, viser denne debatten at det er veldig bred enighet om at både sang og de praktisk-estetiske fagene generelt skal ha en viktig plass i skolen.

Nå er jeg kanskje ikke like bekymret for sangens plass i skolen som andre har gitt uttrykk for her, og det er basert både på mine erfaringer som lærer og lærerutdanner og på mine besøk på skoler. Det er ganske slående at på veldig mange skoler jeg besøker, blir jeg faktisk møtt med sang. Veldig mange skoler har sin egen skolesang, som elevene framfører med stor stolthet, og ut fra disse framførelsene er det veldig åpenbart at det ikke er første gang de har sunget den sangen, og at sang er noe som har stor plass på mange skoler. Selv var jeg så heldig at jeg også fikk gå på en skole der sang og musikk hadde en veldig sentral plass. Så kan det selvsagt være enkelte lærere og kanskje også enkelte skoler som ikke prioriterer det like høyt, men som sagt, jeg er ikke like bekymret som det andre har gitt uttrykk for.

Sangen har hatt en veldig sentral plass i norsk skole helt siden starten. Da Venstre innførte folkeskolen i 1889, var det veldig mange som var skeptiske, for ikke bare skulle man ta ungene ut fra hjem og fra inntektsbringende arbeid for å lære dem å lese og skrive, de skulle faktisk også lære seg musikk – og nærmere bestemt sang. Det var det veldig mange som syntes var bortkastet tid for nyttig arbeidskraft. Men for Venstre har skolen alltid vært noe mer enn et puggeprosjekt. I over 130 år har det handlet om dannelse, om å gi hvert enkelt barn muligheten til et bedre liv enn foreldrene sine, om å gi muligheter og også myndiggjøre folk til å ta frie valg på vegne av sin egen framtid slik at de kan leve gode liv – men også om å gi ungene gode opplevelser her og nå. For dannelse handler om kunnskap om matte og norsk

og grunnleggende ferdigheter, om kritisk tenkning og refleksjon, om demokrati, ytringsfrihet og ytringsformer, men det handler også om å kjenne kulturen sin og ha respekt for andre og deres kultur. Det betyr at Venstre hegner om de praktisk-estetiske fagene i skolen og de praktisk-estetiske metodene i alle fag.

Allerede i lov om folkeskolen på landet fra 1889 står det, i § 6, at undervisningsfagene skal være kristendoms-kunnskap, norsk, regning, skriving og sang. I dag er det mindre eksplisitt i læreplanen. Det er ikke et eget fag, vi har et mye bredere fag i dag, som heter musikk. Men vi vet at sangen finnes på kryss og tvers i timeplanen og hører hjemme i mange fag, og slik skal det fortsette å være. For et hovedmål med fagfornyelsen, som også statsråden var inne på, var å redusere antall kompetansemål og gi lærerne mer metodefrihet. Det er et mål som Venstre støtter helhjertet, og vi har såpass tillit til både lærere og rektorer at vi tror at gode metoder som sang fortsatt blir brukt i norsk skole.

Venstre har stått i bresjen for å heve lærernes status bl.a. gjennom å innføre femårig mastergrad, kompetansekrav og flere karriereveier. Lærere er en av de mest kompetente yrkesgruppene vi har. Det må bety at de skal få lov til å forme undervisningen selv, og at de skal få mer frihet og ikke mindre frihet når de skal velge sine metoder. Det viktigste for at ungene våre lærer og trives på skolen, er en god lærer. Nå er vi i ferd med å lage et system som utdanner verdens beste lærere, og jeg er helt sikker på at de også kommer til å bruke sang i undervisningen i framtiden.

Jeg er glad for at læreplanene i norsk nevner sang eksplisitt, og jeg er helt sikker på at det er en kunstform og metode som lærerne også vil bruke i andre fag. Det viktigste vi kan gjøre for å sikre dette, er egentlig å sørge for at lærerstudenter blir kjent med hvordan de kan bruke sang i undervisningen, og at vi også bidrar med kompetanseheving til dem som allerede er lærere i norsk skole. Så jeg mener at debatten om hvordan skolen kan vektlegge de praktisk-estetiske dimensjonene mer, handler vel så mye om både lærerutdanning og kompetanseheving som det handler om akkurat hva som står i læreplanen, og den debatten håper jeg at vi kan fortsette med også etter at dagens debatt er slutt.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [10:30:22]: Jeg har også lyst til å starte med å takke representanten Tvedt Solberg for å fokusere på betydningen av sang i skolen og hva som er viktig for å få dette til på en best mulig måte.

Læreplanene blir fastsatt av Kunnskapsdepartementet denne høsten og vil bli tatt i bruk i skolen fra og med høsten 2020. Kunnskapsministeren har vært tydelig på at sang selvfølgelig har en helt naturlig plass i skolen – også med nye læreplaner. Det er vi i Kristelig Folke-

parti veldig glade for fordi sang, både i sin form, ved å være en tradisjon og en viktig del av vår kulturarv, og også ved den unike formen ivaretar alle evner barnet har i undervisningssituasjonen. I tillegg er sang viktig med tanke på å skape gode sosiale relasjoner i et fellesskap. Som læringsarena er også sangen unik. Den muliggjør deltakelse for alle, samtidig som det virker styrkende i klassefellesskapet.

Barn tilegner seg læring på svært ulike måter. Noen barn må skrive det selv for å kunne gripe stoffet godt. Noen barn må visualisere ting. Og noen barn lærer best på den auditive måten. Sang er derfor mer enn en kulturarv som kan plasseres inn i fagene norsk og musikk.

Vi i Kristelig Folkeparti er opptatt av at sang fortsatt skal være en viktig del av skolen, og vi vil derfor oppmuntre statsråden til å hente fram de mange vurderinger og kartlegginger som er gjort av sang, både som kulturarv og som læringsarena i skolen, og vi oppfordrer til å sikre at sang fortsatt blir omtalt som en viktig del av skolen i den nye læreplanen. Ut fra det svaret statsråden i dag har gitt, har jeg igjen fått gode grunner til å tro at sang fortsatt skal sikres en sentral plass i norsk skole.

Jorodd Asphjell (A) [10:32:58]: Jeg vil skryte av interpellanten, som tar opp et viktig tema. Jeg er kanskje ikke den som synger så mye selv, eller som synger noe særlig pent, men jeg synes sang er veldig viktig, og som både far og bestefar har jeg gleden av å følge både barn og barnebarn gjennom skole og barnehage.

Det er klart at sang er viktig kulturarv, men det er på mange måter også en viktig læringsarena. Jeg har en stund fulgt Fargespill. Ungdommer fra mange verdensdeler går i en kulturskole og deltar i Fargespill, der de lærer språk gjennom sang. De lærer uttrykksformer, og de lærer dans. Man blir inkludert, og man blir integrert, så det sier noe om hvor viktig sangen er – ikke bare på kulturarenaen, men også som læringsarena og motivasjonsarena for barn og unge. Derfor er sang viktig språkopplæring som vi må ta på alvor. Da er det viktig at vi har lærere som er motivert, og som har kompetanse og kunnskap knyttet til sang som læringsarena.

I Danmark har de et syng dansk-prosjekt. Det er viktig at kulturarenaer som radio og tv osv. brukes som en arena der unge deltar og lærer seg viktige sanger knyttet til norsk kulturarv.

Jeg tror at man i barnehagene i dag er flinkere til å synge enn i barneskoler og ungdomsskoler. Jeg har selv en sønn som er barnehagelærer. Jeg har ikke hørt ham synge så mye før, men etter at han ble barnehagelærer, synger han veldig mye – sikkert til glede for ham selv og ikke minst for ungene. Men det som bekymrer meg, er å se at det i kulturskolen i Norge i dag er registrert det laveste antall elevplasser på 16 år. Det sier også noe om ut-

viklingen innenfor det området. Hvis vi ikke har sang, musikk, estetiske fag i barnehage og skole, går det også ut over hvordan kommunene tenker på og tilrettelegger for kulturskoler og kulturskoleplasser i framtiden. Derfor er det så viktig at vi satser på dette. Også i år er det nedgang. Det er den største nedgangen vi har hatt på 16 år på dette området. Statsråden bør være bekymret for dette når vi ser at sang ikke brukes så mye i skolen som man kanskje gjorde før. Skolen er en viktig arena for inkludering og språkopplæring der dette kan brukes på mange områder.

Når det gjelder å synge med den stemmen man har, er jeg far til fire personer. Vi hadde alltid litt sang rundt kveldsbordet, mens vi satt og spiste kveldsmat. Da sa den ene datteren min: Pappa, nå skal vi synge. Så pekte hun på alle sammen – du kan synge, du kan synge – men sa: Pappa, du trenger ikke å synge. Så jeg tror ikke det høstes så bra ut, men jeg var med – med engasjement og gnist – selv om jeg ikke var noe særlig god til å synge.

Språkopplæring er viktig i skolen. Sang er et viktig virkemiddel knyttet til det, og ikke minst viderefører det en viktig kulturarv i skolen og i kulturlivet.

Torstein Tvedt Solberg (A) [10:36:50]: Ja, det høres ut som om vi kan være glad for at dette var en politisk debatt, og ikke en sangkonkurranse for dem som har deltatt.

Jeg vil takke for debatten. Jeg var spent på om dette kom til å bli en ren duett eller kvartett, men det ble et fint blandet kor som ble med i denne viktige diskusjonen. Jeg er glad for at alle partiene er så samstemte om at man ønsker sang i skolen. Det var også noe av det som var viktig for meg da jeg løftet denne diskusjonen – å møte det enorme engasjementet som er, men også si at vi ønsker mer sang i skolen. Ikke minst mener jeg at skolen har blitt for teoretisk og stillesittende, og at sang og de praktiske fagene bør få en større plass.

Sånn sett ble det en diskusjon om det er grunn til å være bekymret. Det kan være en interessant diskusjon. Eksempelvis har Krafttak for sang gjort systematiske undersøkelser som viser at det er mindre sang i skolen nå. Jeg tror f.eks. det er mindre sang i skolen nå enn da representanten Melby og jeg gikk på skolen. Da er spørsmålet: Hva skal vi gjøre med det? Hvilke grep skal vi ta for å sikre sang i skolen? I valget mellom å sende representanten Melby på mange skolebesøk for å sikre at det blir sang eller å få på plass viktige kompetansehevede tiltak, må jeg innrømme at jeg velger det siste.

Noe av det som jeg mener gir grunn til bekymring, er tallene, som jeg også refererte til tidligere i debatten. Når bare 40 pst. av dem som underviser i musikk i barne-skolen, har formell utdanning i faget, kan vi heller ikke forvente at de på den gode måten bruker sangen som

metode og verktøy. Det er der jeg mener diskusjonen videre bør være, at vi fortsetter diskusjonen om hvordan strategien som er lagt fram, som har mange gode ambisjoner, bør følges opp og sikre at det blir satt av penger til etter- og videreutdanning for lærere, at lærerutdanningene følger opp de signalene som regjeringen gir i sin strategi, og ikke minst at Stortinget passer på at det blir utviklet gode læringsverktøy. Så jeg gleder meg til å fortsette diskusjonen om behovet for å ha krav om fordypning i de fagene man underviser i, som statsråden for så vidt inviterte til, i fortsettelsen.

Fra Stortingets og Arbeiderpartiets side skal vi fortsette å være utålmodige og fortsette å utfordre statsråden, og ikke minst kreve at man tar konkrete grep og følger opp de fine ordene som sies både i denne salen og i strategien som er lagt fram.

Statsråd Jan Tore Sanner [10:39:36]: La meg til slutt takke for en god debatt. Jeg tror vi kan fastslå at det ikke er noen politisk uenighet om sangens plass i skolen. Det er en viktig avklaring.

Jeg er helt enig med representanten Tvedt Solberg i at vi fortsatt kommer til å diskutere kompetansehevene tiltak, hvilke verktøy skolen skal ha, og hvordan vi på en best mulig måte kan løfte de praktisk-estetiske fagene. Jeg har vært tydelig på at vi har satt noen kompetansekrav i norsk, engelsk og matte, og at vi er svært opptatt av at vi må innfri dem først. Men det er viktig at vi over tid sikrer at alle elever møter kvalifiserte lærere, og at man møter lærere som har fordypning og utdanning i de fagene man underviser i.

Representanten Asphjell inviterte også til en bredere diskusjon som jeg mener er viktig, for dette handler ikke bare om kompetansemål og skolen: Det handler også om kulturskolen og om skolefritidsordningen. Vi – Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet – jobber nå med en ungdomskulturmelding. Der skal kulturskolen få en sentral plass. Vi er opptatt av å løfte kultur for barn og ungdom også i et bredere perspektiv enn bare det som gjøres i skolen.

Jeg er helt enig i at kultur og sang er viktig for språkutvikling, og det er også viktig i et integreringsperspektiv. For gjennom kulturuttrykk kan man vise frem sin egen kultur og være stolt av den, og ulike kulturer og identiteter kan møtes på en annen måte enn det man gjør gjennom vanlig samvær. Så kulturen spiller en viktig rolle også i et integreringsperspektiv, og gjennom det arbeidet vi nå gjør med meldingen om tidlig innsats, ser vi også på skolefritidsordningen og hvordan vi kan utvikle og løfte kvaliteten der, og sang vil også ha en naturlig plass i skolefritidsordningen.

Så etter noen litt bekymrede innlegg tror jeg kanskje vi kan avslutte med å si at det er grunn til å være optimistisk når det gjelder sangens plass, både i skolen og gjennom det arbeidet vi nå gjør med å løfte kulturfeltet for barn og ungdom.

Presidenten: Da er enden på denne visen at debatten i sak nr. 1 er omme.

Dagens kart er ferdigbehandlet. Ber noen om ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

